

СИСТЕМА ВИЩОЇ ОСВІТИ В КАНАДІ

Досліджувана тема є *актуальною*, адже досвід зарубіжних систем освіти сприяє якнайшвидшій інтеграції України у світовий освітній простір. Саме зі збільшенням можливостей обміну знаннями з іншими країнами на початку XXI ст. процес активного розвитку вищої освіти в нашій країні пришвидшився. Канада має багаторівневу вищу освіту і позитивний досвід із її реформування. Тому ми вважаємо, що вивчення системи вищої освіти у цій країні допоможе Україні у створенні своєї надійної системи відповідної до Європейських та світових стандартів.

Розглядаючи дану тему, ми поставили за *мету* – охарактеризувати багаторівневу педагогічну освіту в Канаді, окреслити можливості застосування канадського досвіду реалізації навчальних програм в українській системі вищої освіти.

Наприкінці XX – на початку XXI ст. у процесі розвитку канадської вищої педагогічної освіти постає на перший план питання щодо необхідності відповідати викликам глобалізаційних трансформацій і полікультурних тенденцій у суспільстві та врахування позитивних моментів запровадження інноваційних процесів в освіті в більшості розвинених країн світу [5].

У Канаді працює близько 48 вишів. Найбільші університети розташовані у Торонто, Монреалі і Ванкувері. Коледжі також дають вищу освіту [3].

Сучасна система освіти Канади – це різнопланова, проте добре налагоджена галузь. Зауважимо, що Канада розвивалась у безпосередній близькості із США на колишніх (колоніальних) територіях Франції та Великобританії і несе на собі відбиток освітніх систем цих країн. [5].

Канадські університети мають значну автономію. У країні відсутній єдиний центральний орган щодо управління вищою школою. Офіційно ВНЗ підпорядковані адміністраціям 10 провінцій і трьох автономних територій, у яких працюють міністерства або департаменти, що відповідальні за освіту [6].

На практиці ВНЗ окремих провінцій об'єднані у самокеровані системи, тобто створюються асоціації і ради, до яких входять ректори університетів і директори коледжів. Найавторитетнішим координуючим органом є Асоціація університетів і коледжів Канади, яка слугує основним джерелом інформації про канадські вищі школи [6].

Система вищої освіти у Канаді являє собою інтеграцію навчально-кваліфікаційних ступенів «андергред'юйт» (додипломного/ переддипломного/ бакалаврату) і «гред'юйт»/ «постгред'юйт» (післядипломного, магістратури), навчально-наукова діяльність в інституціях: у структурі системи – комбінацію найбільш ефективних щодо практичності та економічності режимів «фул-тайм» (класичного стаціонарного) і «парт-тайм» (стаціонарного пролонгованого) [1].

Програма підготовки бакалавра в канадських університетах включає знайомство студентів із основними концептуальними підходами і методиками

відносно головних дисциплін, які складають програму навчання і направлені на отримання спеціальних знань, розвивають потенціал успішної самостійної роботи при вивченні окремих теоретичних дисциплін і практичної діяльності. Всі програми цього циклу розроблені таким чином, щоб забезпечити випускників знаннями і вміннями, які зроблять можливим розвиток здібностей для роботи після закінчення університету.

В порівнянні із попередньою програмою, магістратура побудована таким чином, що знання і компетенції, набуті під час навчання на бакалавра, використовуються, впливаючи на розвиток інтелектуального потенціалу, поглиблення знань, відносно обраної спеціальності. Існують програми, під час вивчення яких є можливість проявити оригінальність, вивчаючи, аналізуючи, розвиваючи свої вміння і навички, працюючи над магістерською роботою [5].

Всі вищі навчальні заклади надають студентам широкий вибір навчальних програм, дисциплін, курсів, спрямованих на задоволення їх інтересів і здібностей та потреби в досягненні відповідного рівня освіти.

На сьогодні канадські університети надають, як у більшості західних країн, три освітньо-кваліфікаційних ступеня: бакалавра, магістра і доктора [5].

Цікаво, що існують програми, які готують випускників до роботи за спеціальністю, але не дають можливості вступати на інші програми цього ступеня. Крім того, такими є програми, які мають прикладний характер, який досить популярний серед студентів. Довжина програм отримання ступеня бакалавру залежить від навчального закладу, в якому навчався абітурієнт, провінції і території проживання. Кожна провінція і територія розробляє власну систему освіти і освітні заклади, які відображають особливості регіонів, а також різноманітні історичні культурні здобутки країни [4].

У Канаді не існує офіційних рейтингів навчальних закладів. Канада характеризується реальною різноманітністю ВНЗ. При цьому одні університети існують вже понад 100 років, а інші відкриті нещодавно.

Є в Канаді й унікальний університет, що спеціалізується на наданні освіти аборигенним народам, причому, не лише Канади, а й інших країн. Три університети повністю зорієнтовані на надання заочної та дистанційної освіти, що із розвитком інформаційно-телекомунікаційних технологій стає популярнішою.

Ще однією відмінною особливістю вищої освіти Канади є значна питома вага наукової діяльності – 25% загального дослідницького потенціалу країни зосереджено в університетах [2].

Таким чином, ми можемо проаналізувати відмінності у сутності вищої освіти Канади та України. Канадська система вищої освіти передбачає гнучкість і варіативність у різних регіонах, надання освіти іноземцям та аборигенним народам, міцний зв'язок теоретичних знань із досвідом практичної роботи, чого не вистачає українській вищій школі. Також істотним фактом є те, що велике значення у підготовці наукових кадрів має наявність низки наукових установ. До них, зокрема, належать хімічні інститути (Торонто), інститут міжнародних відносин, академія медичних наук, королівська академія мистецтв, арктичний інститут Північної Америки, інститут вивчення проблем целюлозно-паперової промисловості (Монреаль), інститути і лабораторії

науково дослідної ради та ін. [3]. Тому ефективність системи вищої освіти напряму залежить від фінансування та підтримки її державою, що необхідно врахувати у реформах освіти України. Освіта та наука, на нашу думку, повинні бути пріоритетними у розвитку країни, адже це процес створення наступного покоління держави.

Таким чином, в Україні є можливим, на наш погляд, по-перше, створення автономних університетів із відсутнім єдиним центральним органом щодо управління вищою школою, по-друге, створення вищих навчальних закладів, які зможуть надавати студентам широкі можливості вибору дисциплін, курсів, спрямованих на задоволення їх інтересів і здібностей, та потреби в досягненні відповідного рівня освіти, по-третє, ширше залучати студентство до всеукраїнських та міжнародних наукових програм із метою обміну міжнародним досвідом у царині розвитку студентської науки. Отже, Канада є перспективною країною зі своєю багатогранною системою вищої освіти, досвід якої Україна повинна використовувати у своїх реформах науки і освіти.

Список використаної літератури

1. *Воронка Г.* Зарахування до закладів вищої освіти у Канаді та Великій Британії [Текст] / Г. Воронка // Вища школа. – 2006. – №5-6. – С.78–83.
2. *Гуревич Р.* Вища освіта в Канаді: проблеми та реалії [Текст] / Р. Гуревич // Вища освіта України. – 2006. – №4. – С.87–91.
3. *Зайченко, І. В.* Історія педагогіки : у 2 кн. : навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. Кн. 1. Історія зарубіжної педагогіки / Іван Васильович Зайченко. – К. : Слово, 2010. – С.586-587.
4. *Карпинська Л.О.* Сучасна система вищої освіти Канади // Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського(Зб. наук. пр.). – Одеса, 2004. – Вип. 3-4.– С.62-70.
5. *Келли Дж.* Образование в Канаде: современное состояние и тенденции развития / Дж. Келли, Р. Данко, Е. Корзинский // Педагогика. – 2000. – №1. – С. 93– 100.
6. *Козлакова Г.* Вища освіта в Канаді: деякі враження про університети Оттави і Торонто [Текст] / Г. Козлакова // Вища освіта України. – 2011. – № 1. – С. 114–119.